

לימוד עם אמירת ספר תהלים

הציבור מוזמן לשיעור זום שבועי
ביום ראשון 8-9 בערב

נקרא את המזמורים, ננתח את המבנה ואת המסרים שלהם
לפי הפרשנות ההקשרית, כולל הקשרם בספר תהלים ומקבילות
בשאר ספרי המקרא.

נשלב תפילות, תובנות ומסרים מהמזמורים
לתקופה של "חרבות ברזל"

באתר נמצא חומר רב
לאמירת ולהוראת ספר תהלים
www.tehillim.org.il

מפי דר' בני גזונדהייט

השיעורים מוקדשים
לחיילי צבא ההגנה לישראל
העומדים על משמר ארצנו
בשיתוף עם קתדרה מתנסס גוש עציון

כניסה חופשית

<https://us02web.zoom.us/j/5183561136?pwd=bHJLSmVoc0pPSW81Q1ZkVm0rQUZWZz09>

תפילה לחיילי צה"ל

מִי שְׁבֵרָךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, הוּא יְבָרֶךְ אֶת חֵילֵי צְבָא
הַהֲגָנָה לְיִשְׂרָאֵל וְאֲנָשֵׁי כַחוֹת הַבְּטָחוֹן, הָעוֹמְדִים עַל מְשֻׁמַּר אֶרְצֵנוּ
וְעָרֵי אֱלֹהֵינוּ, מִגְּבוּל הַלְּבָנוֹן וְעַד מִדְּבַר מִצְרַיִם, וּמִן הַיָּם הַגָּדוֹל עַד
לְבוֹא הָעֶרְבָה, בִּיבֹשָׁה בְּאוֹר וּבַיָּם.

יְתֵן ה' אֶת אוֹיְבֵינוּ הַקָּמִים עָלֵינוּ נִגְפִים לְפָנֶיהֶם! הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
יִשְׁמַר וְיִצִּיל אֶת חֵילֵינוּ מִכָּל צָרָה וְצוּקָה, וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, וְיִשְׁלַח
בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵיהֶם. יְדַבֵּר שׁוֹנְאֵינוּ תַחְתֵּיהֶם, וְיַעֲטֹרֵם
בְּכֶתֶר יְשׁוּעָה וּבַעֲטָרַת נְצָחוֹן. וְיִקְיֵם בָּהֶם הַכֶּתוּב: "כִּי ה' אֱלֹהֵיכֶם
הֵהָלַךְ עִמָּכֶם, לְהִלָּחֵם לָכֶם עִם אִיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם" וְנֹאמַר: אָמֵן.

ספר תהלים כספר

מבנה ומשמעות של ספר תהלים

על פי הפרשנות ההקשרית

בני גזונדהייט

מזמור א'-ב' = הפתיח לספר תהלים = שער הכניסה לספר תהלים

- קריאת מזמור א' ומזמור ב'
- הקשרים בין מזמור א' ומזמור ב' כפתיח של ספר תהלים = "פרשה חביבה"
- מיקומה של "הפרשה החביבה" כפתיח לכל ספר תהלים

Contextuality

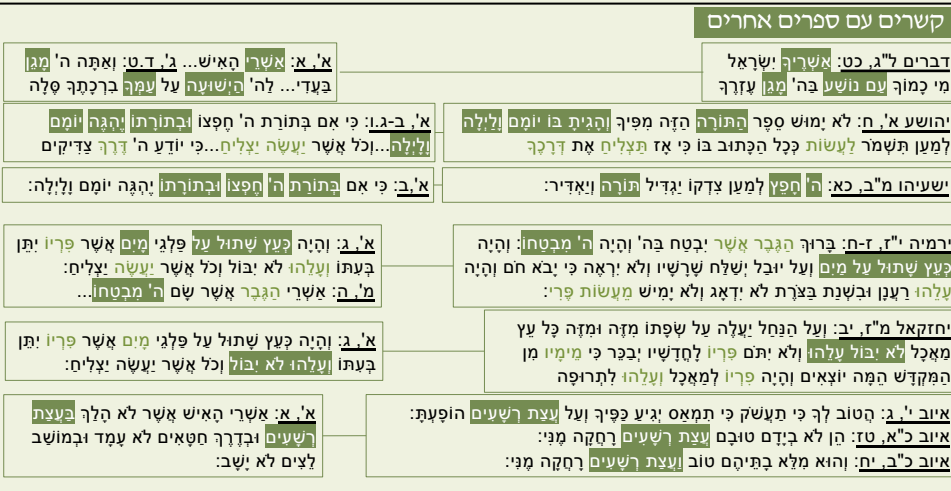
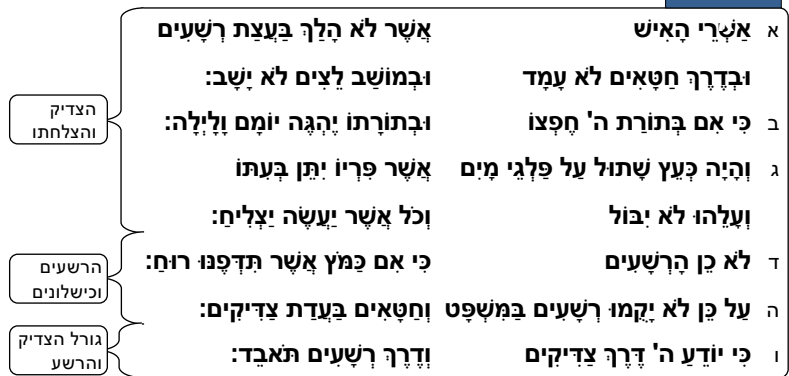
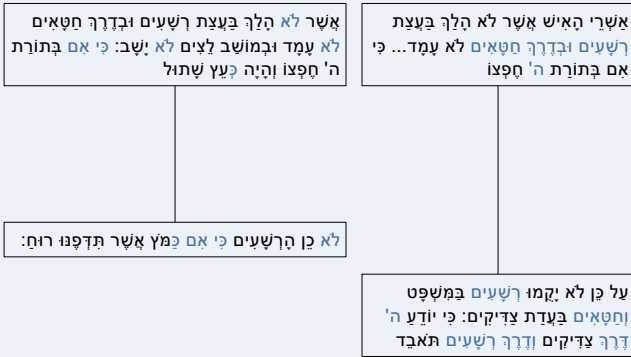
- מקבילות של הפתיח לאורך ספר תהלים – מבנה ספר תהלים כספר

Contextuality

- מקבילות של הפתיח עם שאר ספרי המקרא intertextuality

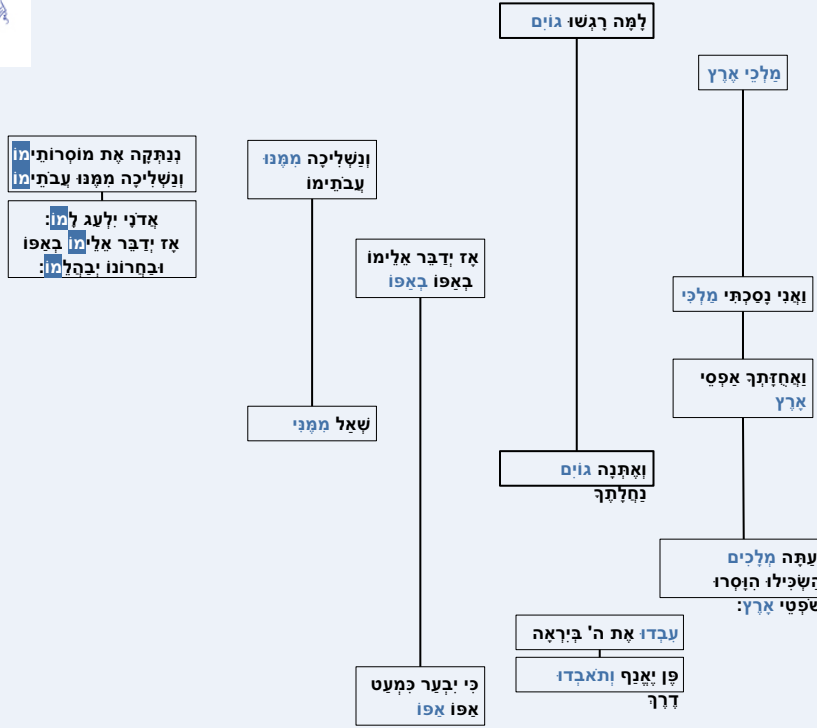
www.tefilah.org

beni.gesundheit@tehillim.org.il

קשרים בתוך המזמור

ננתקה את מוסרותימו
ונשליכה ממנו עבתימו
אדני ילעג למו:
אז ידבר אלימו באפוא
ובהרוננו יבהלמו:

חלוקת המזמור: מבנה כיאסטי

מזמור ב'

א	למה רגשו גוים	ולאמים יהגו ריק:
ב	יתיצבו מלכי ארץ	ורוזנים נוסדו יחד
ג	על ה' ועל משיחו:	ננתקה את מוסרותימו
ד	ונשליכה ממנו עבתימו:	
ה	יושב בשמים ישחק	אדני ילעג למו:
ו	אז ידבר אלימו באפוא	ובהרוננו יבהלמו:
ז	ואני נסכתי מלכי	על ציון הר קדשי:
ח	אספרה אל חק	ה' אמר אלי
ט	בני אתה	אני היום ילדתיך:
י	שאל ממני	
יא	ואתנה גוים נחלתך	ואחזתך אפסי ארץ:
יב	תרעם בשבט ברזל	ככלי יוצר תנפצם:
יג	ועתה מלכים השכילו	הוסרו שפטי ארץ:
יד	עבדו את ה' ביראה	וגילו ברעדה:
יז	פן יאנף ותאבדו דרך	

העמים נגד ישראל בארץ
ה' בשמים - מלך בציון
ה' למשיח בציון ולעמים
פניית המלך לעמים לעבוד את ה'

קשרים עם ספרים אחרים

ירמיהו נ"א. יט-כד. נח: לא כאלה חלק יעקוב כי יוצר הפל הוא ושבת נחלתו ה' צבאות שמו: מפץ אתה לי כלי מלחמה ונפצתי בק גוים והשחתי בק ממלכות: ונפצתי בק סוס ורקבו ונפצתי בק רכב ורקבו: ונפצתי בק איש ואשה ונפצתי בק זקן ונער ונפצתי בק בחור ובתולה: ונפצתי בק רעה וקדרו ונפצתי בק אקר וצמדו ונפצתי בק פחות וסגנים: ושלמתי לבבל ולכל יושבי כשדים את כל רעתם אשר עשו בציון לעיניכם נאם ה'... חמות כבל הרחבה ערער תערערך ושעריה הגבהים באש יצתו ויגועו עמים בדי ריק ולאמים בדי אש ויעפו: (= חבוקו ב', יג)

ישעיהו מ', כב-כג: הישב על חוג הארץ... הנוטה דלך שמים... הנותן רוזנים לאין שפטי ארץ פתהו עשה

שמות י', ח (י', כד; י"ב, ג): לכו עבדו את ה' ביראה
עבדו את ה' אלהיכם מי ומי ההלכים

ישעיהו ל', יח-כז: כי אלהי משפט ה' אשרי כל חופי לו: כי עם בציון ישב בירושלם... הנה שם ה' בא ממרחק בער אפוא

ישעיהו ב', ז: אני אהיה לו לאב והוא יהיה לי לבן... דברי הימים א כ"ב: והוא יהיה לי לבן ואני לו לאב

ב', א. ח-ט: למה רגשו גוים ולאמים יהגו ריק... שאל ממני ואתנה גוים נחלתך ואחזתך אפסי ארץ: תרעם בשבט ברזל ככלי יוצר תנפצם:

ב', ב. ד: יתיצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד... יושב בשמים ישחק... הוסרו שפטי ארץ

דה"ב ל"ה: ג: עתה עבדו את ה' אלהיכם ואת עמו ישראל:

ב', יב: כי יבער כמעט אפוא אשרי כל חוסי בו:

ב', ז: ה' אמר אלי בני אתה

ב', יא: עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה:

ב', א-ב: למה רגשו גוים ולאמים יהגו ריק: יתיצבו מלכי ארץ...
ב', י: ועתה מלכים השכילו הוסרו שפטי ארץ:

ב', א. ב: למה רגשו גוים ולאמים יהגו ריק... יתיצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד על ה' ועל משיחו

ב', ב. ו. ט. יא: ואני נסכתי מלכי על ציון הר קדשי...
ה' אמר אלי בני אתה... עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה

ב', ט. י: תרעם בשבט ברזל ככלי יוצר תנפצם... ועתה מלכים השכילו הוסרו שפטי ארץ:

סמיכות המזמור בספר תהלים

א. א: אשרי האיש	ב', יב: אשרי כל חוסי בו:
א. ב: ובתורתו יהגה יומם ולילה:	ב', א: ולאמים יהגו ריק:
א. ג: וזרר רשעים תאבד:	ב', יב: פן יאנף ותאבדו דרך
ב', ד: יושב בשמים ישחק אדני ילעג למו:	ב', ט. ט: ואתה ה' תשחק למו תלעג לכל גוים:
ב', ז: ה' אמר אלי בני אתה	פ"ט. כז: הוא יקראני אבי אתה אלי וצור ישועתי
ב', יא: עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה:	ק"ב: עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה:
ב', א-ב: למה רגשו גוים ולאמים יהגו ריק: יתיצבו מלכי ארץ...	קמ"ח. יא: מלכי ארץ וכל לאמים ...
ב', י: ועתה מלכים השכילו הוסרו שפטי ארץ:	קמ"ח. יא: ... שרים וכל שפטי ארץ:
ב', א. ב: למה רגשו גוים ולאמים יהגו ריק... יתיצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד על ה' ועל משיחו	קמ"ט. ז. ח: לעשות נקמה בגוים תוכחת בל אמים: לאסר מלכיהם בזקים...
ב', ב. ו. ט. יא: ואני נסכתי מלכי על ציון הר קדשי... ה' אמר אלי בני אתה... עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה	קמ"ט. ב: בני ציון יגילו במלכם...
ב', ט. י: תרעם בשבט ברזל ככלי יוצר תנפצם... ועתה מלכים השכילו הוסרו שפטי ארץ:	קמ"ט. ח: לאסר מלכיהם בזקים ונקבדיהם בכבלי ברזל:

תורה וציון (מזמור א'-ב') – "פרשה חביבה" כפתיח של ספר תהלים

אֲשֶׁרִי הָאִישׁ וְלִמָּה רָגַשׁוּ גוֹיִם - חדא פרשה היא, דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יוחנן: כל פרשה שהיתה חביבה על דוד, פתח בה ב'אֲשֶׁרִי' וסיים בה ב'אֲשֶׁרִי... (ברכות ט' ע"ב - י' ע"א)

הרב אברהם יצחק קוק בפירוש עין אי"ה שם

מזמור ב'

א לָמָּה רָגַשׁוּ גוֹיִם וּלְאֲמִים יִהְיֶה רִיק:
 ב יִתְצַבּוּ מַלְכֵי אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נֹסְדוּ יַחַד
 עַל ה' וְעַל מְשִׁיחוֹ:
 ג נִבְתְּקָה אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ וְנִשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ
 עֲבַתִּימוֹ:
 ד יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם יִשְׁחַק אֲדֹנָי יִלְעַג לָמוֹ:
 ה אֲז יִדְבַר אֱלִימוֹ בְּאִפוֹ וּבְחִרוֹנוֹ יִבְהַלְמוֹ:
 ו וְאֲנִי נִסְכָּתִי מַלְכִי עַל צִיּוֹן הַר קֹדְשִׁי:
 ז אֲסַפְּרָה אֶל חֵק ה' אֲמַר אֱלִי
 ח בְּנִי אַתָּה שְׂאֵל מִמֶּנִּי
 ט וְאַתָּה גוֹיִם נַחֲלֶתְךָ וְאַחֲזֶתְךָ אֶפְסֵי אֶרֶץ:
 י תִּרְעַם בְּשֹׁבֵט בְּרָזָל כְּכֹלִי יוֹצֵר תִּנְפָצָם:
 יא וְעַתָּה מַלְכִים הִשְׁכִּילוּ הוֹסְרוּ שִׁפְטֵי אֶרֶץ:
 יב עֲבָדוּ אֶת ה' בִּירְאָה וְגִילוּ בְרַעְדָּה:
 יג נִשְׁקוּ בַר פֶּן יֵאָנֶפֶת וְתֵאבְדוּ דְרָף

מזמור

א אֲשֶׁרִי הָאִישׁ וּבְדֶרֶךְ חַטָּאִים לֹא עָמַד
 ב כִּי אִם בְּתוֹרַת ה' חָפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה:
 ג וְהִיָּה כְעֵץ שֶׁתּוֹל עַל פְּלָגֵי מַיִם וְעֵלְהוּ לֹא יִבּוֹל
 ד לֹא כֵן הַרְשָׁעִים וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ:
 ה עַל כֵּן לֹא יִקְמוּ רָשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט וְחַטָּאִים בְּעֵדַת צְדִיקִים:
 ו כִּי יוֹדַע ה' דְּרָף צְדִיקִים וְדֶרֶךְ רָשָׁעִים :

כי יבער כמעט אפו אשרי כל חוסי בו:

סמיכות המזמור בספר תהלים

ב' יב: אֲשֶׁרִי כָל חוֹסֵי בּוֹ:
 ב' א: וּלְאֲמִים יִהְיֶה רִיק:
 ב' יב: פֶּן יֵאָנֶפֶת וְתֵאבְדוּ דְרָף

א' א: אֲשֶׁרִי הָאִישׁ
 א' ב: וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה:
 א' ו: וְדֶרֶךְ רָשָׁעִים תֵּאבְדוּ:

van Ruinstem 2015 ok piper

ספרות מומלצת

- Hossfeld FL, Zenger E: Psalmen 51-100 (HThKAT), Herder, Freiburg/Basel/Wien, 2000, 627-643.
- German (English Translation)

מבנה ומשמעות של כל ספר תהלים

- Wilson GH. *The Editing of Hebrew Psalter* SBLDS 76 Chico, 1985
- Zenger, Erich (ed) *The composition of the book of Psalms* 2010
- J. Clinton McCann (ed.) *The Shape and Shaping of the Psalter*, Journal for the Study of the Old Testament, Sheffield Academic Press, 1993, Supplement Series 159
- Ballhorn, Egbert: *Zum Telos des Psalters :der Textzusammenhang des Vierten und Fünften Psalmenbuches (Ps 90-150)*, 2004, 409 pages.

www.tehillim.org.il

שלמי תודה

אריה בר טוב, דר' אורן גלבלום "עריכה עם ערכים"
הרב פרופ' יונתן גרוסמן

הרב ג'יי קלמן, טורונטו
סוזן סונא, אלון שבות
דר' אודרי סמואלס, רחובות

הכנת האתר www.tehillim.org.il

גרפיקאיות שולמית מאיר, תמר וידר, תמר גוטמן

דוד

המלך

עזרא הסופר